

не шукали, а натомість уряд ЗУНР звертався до Центральної Ради про допомогу Військового проводу для Галицької Армії, яка надійшла у постатях генерала-хорунжого (пізніше генерал-поручника, М. Павленка-Омельяновича і полковника (пізніше генерал-хорунжого) Євгена Мишковського лише в грудні 1918 р.

Як старшина високого військового обов'язку Мирон Тарнавський перевозить увесь свій 16 полк окружною дорогою до Тарнова, де він був приписаний, а сам вирушає до Львова.

І цей поворот примусив Мирона Тарнавського дорікнутися долі, він став фаталістом.

Вже у самому Львові він був заарештований поляками: його постава запам'ятовувалась з першого разу. А зі Львова його вивозять до табору в Дембю.

Але він мусів бути з власним народом — це також його доля. І на 50-му році життя він тікає з табору, а далі через Відень і Будапешт прибуває до Станиславова, куди переїхав після 3 січня 1919 р. уряд ЗУНР і зголошується до Державного Секретаря Військових Справ полк. Дмитра Вітовського, який стояв на чолі Листопадового Зриву.

В цей час якраз йшло формування Галицької Армії і Мирон Тарнавський в ранзі полковника призначається Командантом групи «Схід», а потім II Галицького корпусу, до якого включається як основа за № 1 Бригада Українських Січових Стрільців з сот. Осипом Букшованим за Команданта.

До корпусу входили також бригади: 2 — Коломийська (командант — пполк. Ф. Тінкль), 3 — Бережанська (командант — пполк. А. Вольф) і 4 — Золочівська (командант — отаман С. Шухевич.).

І на всіх постах Мирон Тарнавський не зраджував своїм звичкам, а ні відношенням до стрільців. Тим-то до полковника М. Тарнавського була найбільша довіра серед старшин УГА. Його слово, та й саме прізвище заспокоююче діяло на стрілецькі уми. Диктатор ЗОУНР Євген Петрушевич змушений був присвоїти йому звання генерала-четара, що сталося 12 червня 1919 року.

І тому, коли 28 червня 1919 р. почалася друга офензива польської армії, яка примусила до відступу УГА, тільки постаць Мирона Тарнавського спинила дезорганізацію армії. І у складній ситуації він одинокий взяв на себе тягар незвичайної ваги — відповідальність за всю УГА. І в повному організованому порядку переправив УГА 16 липня 1919 р. через Збруч.

І, об'єднавшись з Дієвою Армією Української Народної Республіки, Українська Галицька Армія стала в обороні завоювань VI Універсалу Києва 31 серпня 1919 р.

Трагічною для стрільців УГА стала осінь 1919 року. Сльота і безперервний дощ спричинились до поширення серед стрільців інфекційних захворювань і в першу чергу тифу, розміри якого збільшувались щодня, бо 10% стрільців не мали білизни, 25% не мали чобіт, майже половина не мала плащів, основна маса воювала в подертих блюзах і штанах. І на кінець жовтня з 90000 армії боєздатними лишались 10%.

У цій ситуації тільки така постаць як Мирон Тарнавський могла прийняти рішення про укладення договору про припинення воєнних дій з Армією Денікіна, добре розуміючи, що ризикує своїм життям.

Та життя своїх рідних дітей—стрільців йому було головнішим. І 6 листопада 1919 р. договір про перемир'я був підписаний.

Усі прокляття, які існують у світі, посипались на голову Генерала. Його рятувала тільки власна твердість.

Головний Отаман Української Народної Республіки вимагав від Євгена Петрушевича видачі йому Мирона Тарнавського як зрадника інтересів Української Держави. Його чекало одне — розстріл.

Проте Диктатор ЗОУНР не наважився на цей крок і віддав генерала М. Тарнавського під Військовий трибунал УГА, а чинність договору скасував.

А військовий суд, який проводив Степан Шухевич, врахувавши всі обставини, що привели до заключення договору з Денікіним, виправдав і Начального Вождя УГА Мирона Тарнавського, і начальника штабу УГА полк. Альфреда Шаманека.

Правильність вчинку М. Тарнавського через 11 днів визнав і сам Диктатор, давши згоду новому Начальному Вождеві УГА генералові-четарю Осипові Микитці на заключення нового договору з Денікіним.

З Коростеня Генерал М. Тарнавський поїздом приїхав до Кам'янка-Подільського і 16 липня 1920 року рівно через рік він переправився знову через Збруч, щоб повернутися додому. З місця на місце переїжджали тільки вночі. І ось 20 липня 1920 року всі четверо — Генерал, його син і брати Купчинські — зупинились в с. Васючині коло Рогатина, де парохом був зять брата'о. Василь Сайкевич.

Генерал був фаталістом. І на наступний день ранком всі четверо були заарештовані. Сина відпустили додому, а трьох старшин УГА відправили до табору для інтернованих на цей раз до Тухолі на Поморі.

Поголос летить швидше людини. І вишикуваний стрій стрільців і в таборі з величезною повагою щодня віддавав належає своєму Генералові.

Через 5 місяців у грудні 1920 його звільнили. Хоч сім'я його вся жила в Золочеві, Генерал вирішив жити на самоті і переїхав до с. Черниці Брідського повіту. Зберіг вірність слову, твердість характеру. Залишився незвичайно чесним, скромним, наскрізь шляхотною людиною.

Мешкав в одній кімнаті без вибагливої хатньої обстановки. Спав на звичайнім твердим ліжку. Страви варив собі сам. Сам рубав дрова. На городі сам висаджував ярину і бараболо. Уникав гучних товариств, але радів гостям. Залюбуванням було полювання. До Львова їздив рідко. Звичайно на 22 січня, Зелені свята, 1 листопада. Завжди зупинявся в «Народній Гостиниці». І завжди відвідував на цвинтарі могили Січових Стрільців. «І серед моря людських голів виднів мов острів окремих гурт мужів — колишніх вояків УГА, а серед них мав прапор на тому острові, сивоусий стрункий Генерал».

Мав надію і жив нею — ще раз вийти на поле борні за Українську Державу.

В 1937 році в перший раз залишив с. Черниці, коли на запрошення Митрополита Андрея Шептицького в літі побував в с. Прибличі Рожнятівського повіту, Станиславівського воєводства.

До останньої миті організм працював надійно. Ніщо не віщувало біди. А вона прийшла 28 червня 1938 року. І 29 червня 1938 року о 9.50 Генерал відійшов у вічність.

Такого похорону, який влаштувала українська громада Галичини 2 липня, до того часу у Львові не було ніколи. Та й потім також.

На подвір'ю церкви св. Юра в день похорон панахиду відправив сам Митрополит А. Шептицький.

Похоронний похід очолив отаман УГА, д-р Степан Шухевич, потім чудовий ланцюг з 177 вінків з цілого краю, які несли біля 1000 осіб. Похід вінців тривав одну годину. За вінками йшов оркестр «Зоря», потім колишні воїни УНР, потім три великих колони (згідно корпусів) на 200-300 чоловік колишніх воїнів УГА, потім колона українських інвалідів. Далі — політичні в'язні під проводом інж. Романа Шухевича,

за ними хор зі 150 співаків. Учасники похорону несли чаші з землею з Борислава, Черниці, Белза, Білої Гори, Маківки, Лисони, Галича, Зборова, Яворівщини, Копичинеччини, Чортківщини, — з місць бойової слави Генерала.

Далі несли хоругви, ішли священники на чолі з о. Мітра-том, д-ром Йосипом Сліпим, далі — домовниці Генерала на каравані, потім рідня, члени уряду ЗУНР і різні товариства. Похід ішов від площі св. Юра вулицями Міцкевича, Ягай-ловського (тепер В. Гнатюка), Легіонів (тепер пр. Свободи), Казимірівською (тепер Першотравневою), і Янівською (вул. Шевченка) вгору. В поході прийняло участь понад 30000 чоловік.

Ліг спочити на 38 полі Янівського цвинтаря серед своїх стрільців.

Вони разом були в бої, вони в строю залишилися і пожиттю.

О. Олесь

Національна честь — це кермо корабля
Держить її в руках могутих,
Аж поки в усмішках блискучих
Не зацвіте свята земля.

Національна честь — це зірка провідна
Ідіть вночі лише за нею,
Доки над рідною землею
В красі не спиниться вона.

О. Олесь

ПАМ'ЯТІ Д. ВІТОВСЬКОГО

Схилимо голови... Нова трупа,
Нова тяжка, безмірна втрата...
Розбитий келих без вина
Народ без сина і без брата.

Схилимо голови... Новий удар,
Нова стріла в розбиті груди...
Упав орел, упав з-під хмар;
І вже його нема, її не буде...

Упав орел... Високі небеса
Орлячих крил уже не бачуть
Умерла гордість і краса
Душа і очі плачуть...

О, не хилить голов своїх в журбі,
Найдіть на рани ліки,
Хто умирає в боротьбі,
В серцях живе вівки!

Живе! Хай Чайка-Мати над Орлом
Не в'ється і не квилить;
Хай ворог сам віддасть чолом
І голову похилить!

СТРІЛЕЦЬКА ПІСНЯ

У горах грім гуде,
Мов хмара паде,
Землю зпороли гармати.
Дуднить земля, бренить вона,
Дрожать зранені Карпати

О хто ж то іде,
И перід веде.
Диво — це наші дівчата
Личко як мак, кругом козак,
Луша стрілецька завзята.

Не цілуйте їх:
На війні це гріх.
Ви умаїть їх вінцями.
Слава тим дочкам, слава козачкам
Між січовими стрільцями.

Січові стрільці —
За свій край борці
За честь і славу, свободу.
У них боротьба — це їх судьба
і дорогого народу.

СТРІЛЕЦЬКА ПІСНЯ

У неділю рано
Сонце ся купало.
Українське військо
Окопи копало.

Приспів: Ой слава, ой слава,
Ой велика слава.
Україні слава.
І героям слава.

Окопи, окопи
Жаль мені за вами.
Через цілу зиму
Ми вас будували.

Приспів.
Через цілу зиму
Ми вас будували,
А тепер окопи
Будем покидали.

Приспів.
Тернопіль узяли,
А Львів обступили.
Коло Перемишля
Голови зложили.

Приспів.
Без тавра сексотів
Ми в майбутнє рушим.
Вільну Україну
Збудувати мусим.

Приспів.

СТРІЛЕЦЬКА ПІСНЯ

Ой заросли вже дороги та травами,
Де ходили наші полки з хоругвами.
І розцвилась, розстелилась отава,
Де росла, де процвітала наша слава.

Вже лиш шумні вітровії там чувати,
Де ревіли гаківниці, ще й гармати.
О шляхами, де ходили козаченьки
Там панують, марширують вороженьки.

Задзвонили сумно дзвони, заридали
Знов ми нашу славу волю поховали
Поховали в лютім бою, в темних борах.
Та й у тюрмах чуженських, у таборах.

М. Вороний

За Україну,
З огнем завзяття,
Рушаймо, браття,
Всі вперед!
Слушний час
Кличе нас:
Ну ж бо враз
Сповняйте святий наказ!
За Україну, за її долю,
За честь і волю, за народ!

Ганебні пута
Ми вже порвали
І зруйнували
Царський трон!
З-під ярем
Із тюрем,
Де був гніт
Ми йдем на вільний світ!
За Україну, за її долю,
За честь і волю, за народ!

О Україно!
О рідна ненько,
Тобі вірненько
Присягнем!
Серця кров
І любов
Все тобі
Віддати в боротьбі!
За Україну, за її долю,
За честь і волю, за народ!

ГОРДІЄНКО Володимир
УКРАЇНЬСЬКА ГАЛИЦЬКА АРМІЯ
Художник Ю. КУЧАБСЬКИЙ

Здано до набору 25.VI.91 р. Підписано до друку 12.IX. 91 р.
Формат 60x84¹/₁₆. Обсяг 7 друк. арк. Тираж 10000 прим.
Зам. 1973.

Львів, друкарня УВС Львівської області.
Львів, Кривоноса, 1.